

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DOKTORSKOU DISERTAČNÍ PRÁCI

Autor: MVDr. Jan Náhlík
Název práce: Prevence vzniku nebezpečných situací při kontaktu dětí se psy
Školitel: prof. Ing. Jan Trávníček, CSc.
Oponent: prof. MVDr. Ing. Pavel Suchý, CSc.

Předložená doktorská práce řeší zajímavou a aktuální problematiku zaměřenou na vybrané situace, které mohou nastat při soužití člověka a psa a snaží se upozornit na preventivní opatření při vzniku nebezpečných situací při kontaktu dětí se psy.

Doktorská práce má celkový rozsah 106 stran, je členěna do 11 logicky navazujících kapitol a subkapitol. Práce obsahuje 6 přehledných tabulek, které zlepšují přehlednost dosažených výsledků, dále je doplněna 25 obrázky a 4 názornými grafy. Práci předchází český a anglický abstrakt.

V „ÚVODU“ práce autor poukazuje na aktuálnost řešené problematiky a uvádí cíl práce, kde pomocí dotazníku byly získány a vyhodnoceny informace o tom, zda rodiče, jako opatrovníci dětí, dokáží rozpoznat rizikové situace při kontaktu psa s dítětem a jestli přikládají význam plemenu psa při posouzení míry rizika při těchto interakcích. Děti v této studii byly limitovány věkem šesti let.

Rozsáhlý „LITERÁRNÍ PŘEHLED“ podává ucelený obraz o řešené problematice. Doktorand se v této části práce soustředil na historii soužití člověka a psa, pojednává o komunikačních schopnostech psa, věnuje se problematice nesprávné interpretace komunikačních signálů psa, pozornost soustředil na příčiny agresivity psa a agresivnímu chování, dále preventivním opatřením zaměřeným na psa, dítě i na opatrovníka dítěte, vedoucí ke snížení rizika vzniku nebezpečných situací. Závěrečná část literárního přehledu je věnována legislativnímu rámci řešené problematiky. Při posouzení zpracovaného literárního přehledu konstatuji, že doktorand čerpal poznatky jak ze zahraničních, tak i tuzemských literárních pramenů, které jsou vzájemně propojeny a tvoří ucelený přehled o řešené problematice. Z tohoto pohledu pokládám literární přehled jako velmi dobrý teoretický základ pro řešení zadané práce. V práci je citováno více jak 160 literárních zdrojů.

Předložená disertační práce si stanovila jasný a jednoznačný cíl a uvádí tři hypotézy. V závěru práce je pak konstatováno, zda byly hypotézy naplněny či nikoliv.

Výsledkům práce předchází kapitola METODIKA, která se na 6 stranách věnuje dotazníkovému šetření, nezbytnému pro získání výsledků práce a uvádí statistickou analýzu, která byla zvolena pro vyhodnocení získaných výsledků.

V kapitole VÝSLEDKY je textová část doplněna grafickým a tabulkovým vyjádřením získaných výsledků. Z uvedených výsledků lze konstatovat, že práce přináší řadu upřesňujících a pro praxi zajímavých a využitelných poznatků.

V kapitole DISKUZE autor dosažené výsledky vhodně interpretuje a srovnává s výsledky citovaných autorů, kteří se zabývali obdobnou problematikou.

V ZÁVĚRU disertační práce, v kapitole 6, doktorand přehledným způsobem prezentuje dosažené výsledky. Řadu z dosažených výsledků lze využít nejen v podmínkách veterinární praxe, ale i v podmínkách edukačních v rámci vzdělávacích a výchovných programů. Souhlasím se závěry doktoranda, že by bylo prospěšné v rámci předškolních nebo školních aktivit seznámit děti již v raném věku se základními znalostmi „psího chování a komunikace“, aby se tak naučily předcházet zbytečným nedorozuměním a útokům, kterým by se dalo předejít.

Náměty do diskuse:

- Požádám doktoranda o upřesnění, na základě jakých kritérií zvolil vybraná plemena psů pro získání podkladů pro doktorskou práci, resp. jestli byl širší výběr plemen, který byl následně zúžen na základě určitých kritérií.
- Dále bych se dotázal, zda se doktorand v rámci veterinární praxe setkává s případy agresivních psů ve smyslu, že je jako veterinární lékař požádán o posouzení psa, který zaútočil na dítě. Pokud ano jaká je frekvence útoků, o jaké plemeno (bojová, lovecká, pracovní apod.) a pohlaví se jednalo, případně, jestli má k dispozici informace o důvodu napadení dítěte psem (spíše psychicky labilní pes nebo spíše nevhodné chování dítěte).
- Dotázal bych se doktoranda na základě zkušeností z veterinární praxe, jaká obliba plemen v současné době převažuje a jak by je doktorand stručně hodnotil z hlediska obecné charakteristiky jejich povahy v souvislosti s řešenou problematikou.
- Dotázal bych se doktoranda na jeho názor co s pejskem, který napadl dítě, i když vina napadení byla spíše ze strany dítěte, aby se případně zabránilo opakovanému napadení ze strany pejska na základě negativní zkušenosti, nebo aby se eliminoval negativní zážitek u pejska s budoucím kontaktem s dítětem.
- V rámci vzdělávacích programů pro předškolní i školní děti na jaká témata by se doktorand zaměřil v souvislosti s řešenou problematikou.
- Jaká doporučení by mohl doktorand dát, na základě svých výsledků, pro další vědecké bádání v dané problematice?

Závěrečné hodnocení disertační práce:

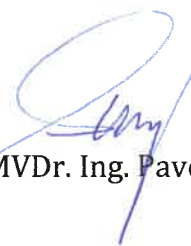
Disertační práce MVDr. Jana Náhlíka „**Prevence vzniku nebezpečných situací při kontaktu dětí se psy**“ obsahuje řadu nových i upřesňujících poznatků z řešené problematiky. Stanovené cíle, které si doktorand vytyčil, byly splněny. Práce je pěkně zpracovaná a dokládá schopnost doktoranda pracovat na vědecké úrovni. Celkově mohu hodnotit předloženou doktorskou disertační práci jako zdařilé dílo.

Oceňuji bohatý seznam prací a grantových projektů, které byly publikované nebo řešené autorem doktorského spisu, a které vypovídají o odborné erudici doktoranda.

K předložené doktorské práci nemám po formální ani odborné stránce negativní připomínky, práci doporučuji k obhajobě a po úspěšné obhajobě navrhuji udělit vědecko - akademickou hodnost „philosophiae doctor“ (Ph.D.).

V Brně dne 2. června 2022

prof. MVDr. Ing. Pavel Suchý, CSc.

Oponentský posudek disertační práce

„Prevence vzniku nebezpečných situací při kontaktu dětí se psy“

Autor: MVDr. Jan Náhlík

Oponent: doc. MVDr. Lucie Hasoňová, Ph.D.

Zvolené téma disertační práce je velmi zajímavé a stále aktuální. Samotná práce je zpracována na 106 stranách a je členěna klasickým způsobem.

Literární přehled je velmi rozsáhlý, zaujímá 58 ze 106 stran, čímž vzniká značný nepoměr mezi teoretickou částí a vlastní prací.

Literární přehled popisuje problematiku v celé šíři od domestikace psa, přes ontogenezi sociálního chování až po problematiku chování psa vůči člověku.

Literární přehled je ve své první části poměrně čtivý a srozumitelný, i když je psán místy spíše populárně-naučnou formou, někdy až připomínající příručku pro chovatele např. *Pokud chceme psa naopak uklidnit a zrelaxovat, je potřeba využívat dlouhé, pomalé pohyby s přiměřeným tlakem na svalové partie*“ nebo *„Štěněti je potřeba poskytnout kvalitní a bezpečné hračky na žvýkání“*.

Laické příklady namísto přesně citovaných informací, zde např. v případě legislativy, do vědecké práce nepatří, např. *“Pokud při sousedské hádce o parkovací stání poštvete majitel svého psa na souseda a ten jej usmrtí, je pes dle trestního zákoníku brán jako zbraň ...“*.

Z hlediska zaměření disertační práce jsou nejhodnotnějšími kapitolami Literárního přehledu kapitoly 1. 5 (Agresivní chování psů vůči lidem) a 1. 6 (Prevence útoků psů vůči lidem), avšak právě tyto dvě kapitoly jsou po stránce formulací a uchopení problematiky nejméně vydařené, jejich text je těžkopádný a místy i méně srozumitelný ke škodě této nejpodstatnější části.

V literárním přehledu navíc chybí i větší kritické zhodnocení textu, který je pouze naskládáním literatury, často s uvedením jediného odkazu na citaci na konci velmi dlouhých pasáží. Uvedené vzbuzuje dojem spíše učebního textu či již zmíněné příručky.

Text je doplněn vlastní fotodokumentací. Odkazy na obrázky v textu a s nimi i bližší interpretace však chybí.

Cíle práce:

Byly navrženy tři hypotézy a cíl práce. Cílem bylo: i) prozkoumat a popsat situace, při nichž jsou děti v České republice kousnuty psem, ii) prozkoumat úroveň znalostí dospělých osob

dohlížejících na interakce dětí a psů, a iii) identifikovat rizikové faktory související s dohledem dospělých nad těmito interakcemi, které by mohly vést k pokousání dítěte psem.

Není vhodné psát o tom, že „*Cílem práce bylo oslovit respondenty Ze získaných dat následně....*“ to není cíl nýbrž postup, jakým se cíle dosahuje.

Materiál a metodika:

Data byla získána v rámci dotazníkového šetření. Respondenti měli vyhodnocovat situace při kontaktu dítěte a psa z hlediska potenciálního nebezpečí. Ačkoliv dotazníky mohou být hodnotným zdrojem dat, je pro mne překvapením, že celá disertační práce je založena pouze na dotazníkovém, navíc online realizovaném šetření v průběhu dvou měsíců (září – říjen 2019). K tomu pak celkový počet vyplněných dotazníků byl pouze 208. V některých, úžeji zaměřených, dotazníkových průzkumech, lze pracovat s menším počtem získaných dotazníků, ale to není případ této práce.

Domnívám se, že osobní dotazování s odběrem dat by pro získání relevantních dat bylo vhodnější než online dotazníkové šetření. Odborný dohled nad průběhem vyplňování a případné osvětlení nejasného může napomoci získat soubor relevantních dat.

O dotazníku samotném si nelze učinit větší představu, neboť v předložené práci jeho kompletní podoba zcela chybí.

V metodice jsou chybně zařazeny dlouhé pasáže patřící logicky spíše do diskuse, mimo jiné např. „*K většině útoků by zřejmě nedošlo, pokud by danou situaci dohlížející osoba nepodcenila (ARHANT et al., 2016) nebo si byla vědoma možných rizik a zároveň měla znalosti, jak jim předcházet (ARHANT et al., 2017).*

Jeden z dotazů na rodiče-respondenty byl na pokousání jejich dítěte psem a konkrétně na velikost zvířete. Nebylo by vhodnější dotazovat se přímo na plemeno namísto zařazení do hmotnostní kategorie? Zejména pokud právě plemeno hraje v dotazníku (část s fotografiemi) významnou roli.

Lze ocenit pečlivý výběr zvířat pro přípravu fotodokumentace.

Z metodického hlediska je nevhodné to, že u fotografií zcela chybí jejich interpretace či jakýkoliv jasný komentář, osvětlující, která situace je bezpečná/riziková a to včetně vysvětlení signálů, pomocí kterých je možno tuto situaci přechíst např. postavení uší, mimických svalů, ocasu. Ve výsledcích je o fotografiích pojednáno, ale pokud chybí výklad v metodice, tato část zůstává poněkud mlhavá. V metodice je pouze např. „*Objímání“: dítě i pes sedí na pohovce a dítě pevně objímá psa kolem krku*“. Domnívám se, že v případě prvních čtyř sad lze za rizikové označit fotografie s parson russel teriérem, u čtvrté sady navíc i s americkým pitbulteriérem. V případě páté sady pak fotografii s labradorským retrievrem, který však na fotografii není celý, což je právě s ohledem k významu signálů pomocí ocasu poněkud ke

škodě možné interpretace. **Může autor popsat tyto sady v rámci obhajoby?** Sada fotografií „oční kontakt“ jsou prohozené (parson russel a pitbul), což působí rušivě.

Bez ohledu na plemeno, nepovažuje autor vždy za poněkud riskantní, aby malé dítě sahalo psovi do misky? Není to již samo o sobě zkrátka nebezpečné a dohlízející osoba by takovému konání měla zamezit okamžitě, aniž by čekala na varovný signál? I když je pes patřičně vychován, může zareagovat neočekávaným způsobem, navíc reakce se mohou v různých situacích, pod vlivem onemocnění či s věkem měnit. **Mohl by se autor k tomuto vyjádřit v rámci obhajoby?**

Vzhledem k profesi autora a jeho zaměření na problematické chování u psů mě neodbytně napadá otázka, proč celou práci vhodně nedoplnil údaji získanými při výkonu praxe, tj. neodebíral data od svých klientů, vlastníků psů. Mohl tím podpořit a významně rozšířit výsledkovou část své disertační práce o zajímavou problematiku, jakou by byl např. rozbor jednotlivých případů psů s projevy agresivity, kterých předpokládám, že řešil již za svůj profesní život dostatek. Takové šetření, ukazující např. typy agresivity, u kterých plemen je problematické chování zjišťováno, v jakém věku, zda je nevhodné chování způsobeno somatickým problémem či chybou ve výchově, by mohlo být velice hodnotné a přineslo by nové a dále využitelné poznatky.

Výsledky:

Výsledky jsou sepsány na šesti stranách.

Ve Výsledcích by bylo vhodné umístit rozdělení četností respondentů tak, aby byl soubor respondentů jasně charakterizován. Naproti tomu zahrnutí informací o návštěvnosti online dotazníku v jednotlivých dnech dvouměsíčního sběru dat nepovažuji za podstatné.

Výsledky dle definovaných cílů je ve výsledkové části poněkud složité rozlišit. Třeba v případě cíle „*prozkoumat a popsat situace, při nichž jsou děti kousnuty*“ není jasné, zda se jedná o hodnocení reakcí na série fotografií nebo zda jde o popis kousnutí dětí respondentů. Tomuto bylo možno předejít jednotně vedeným popisem ve směru z Metodiky do Výsledků a dále vhodnými názvy kapitol. Např. název kapitoly Respondenti neříká nic o tom, které výsledky dle cílů obsahuje.

Není rovněž jasné, kde jsou uvedeny výsledky k cíli „*prozkoumat úroveň znalostí*“. I vzhledem k tomu, že dotazník není součástí práce není zřejmé, jak byla úroveň znalostí posuzována. **Mohl by autor uvést, jak byla hodnocena úroveň znalostí respondentů a kde jsou výsledky tohoto hodnocení, příp. proč chybí?**

Jedním z cílů práce bylo identifikovat rizikové faktory. Které faktory budou těmi posuzovanými však není uvedeno ani v Metodice ani ve výsledkové části práce a pouze dle nadpisů kapitol usuzuji, že šlo o vliv věku, vlastnictví psa, vlivu pohlaví respondentů a počtu jejich dětí. Výčet výsledků lze označit za úsporný. Autor píše v jedné větě o vlivu věku a jednou větou o vlastnictví psa. Co se týče vlivu pohlaví je shrnuto vágní větou „*V naší studii nebyl prokázán vliv pohlaví respondentů na to, zda byly námi předložené situace mezi dítětem a psem respondenty vnímány jako rizikové či nikoliv*“. To ale nejsou výsledky, to je pouze shrnutí. Ve výsledcích by mělo být, jak odpovídali muži a jak odpovídaly na konkrétní

předkládané situace ženy. Nikde o tom není zmínka. Ještě více strohé je potom posouzení vlivu počtu dětí v rodině respondentů, které je uvedeno takto – „*Stejně tak ani počet dětí v domácnosti respondentů neovlivnil jejich názor, které ze situací mezi dítětem a psem byly nebo nebyly rizikové.*“ Nejen, že zde chybí rozdělení četností respondentů podle počtu dětí, jejich věku a pohlaví tak, jak je uvedeno v kapitole Materiál a metodika, ale kromě výše zmíněného jednou větou shrnutého sdělení se o tomto faktoru již čtenář více nedozví.

Je také poměrně škoda, že některé otázky kladené v dotazníku nebyly v této části vůbec zúročeny ve smyslu přeměněny na identifikované faktory. Např. počet chovaných psů, hmotnostní kategorie chovaných psů či umístění chovaného psa. Lze se kupř. domnívat, že lidé, kteří chovají více psů mohou dané situace umět lépe rozklíčovat. Autor pouze vypsál data odebraná z dotazníků navíc formulačně opravdu slabým způsobem, např. *Většina respondentů (76,5 %) vlastnila psa, přičemž jednoho psa v domácnosti mělo 43,8 % dotázaných a dva psy 32,7 %. Žádný z respondentů nevlastnil více jak dva psy (!). Naopak 23,6 % respondentů psa nevlastnilo vůbec.*

Za zcela nevyužitý potenciál však považuji hlavně to, že autor nerozdělil respondenty na ty, jejichž dítě bylo pokousáno psem a ty, kteří tuto negativní zkušenost nemají. Vliv tohoto faktoru mohl být opravdu důležitý, neboť se dá předpokládat, že negativní zkušenost povede k větší ostražitosti rodiče.

Další část výsledků zřejmě odpovídá cíli „*prozkoumat a popsat situace, při nichž jsou děti v ČR kousnuty psem*“. V této části bylo pracováno s celkem 19 případy kousnutí dítěte ve 14 rodinách. Informace o tom, jaký byl věk dítěte v době napadení zcela chybí, ačkoliv bylo dle Metodiky plánováno.

Myslím si, že na takové zevšeobecnění jako je popis situací, při nichž jsou děti v ČR kousnuté psem 19 kousnutí nemůže být dostatečným souborem.

Zajímavá by na tomto místě mohla být také otázka ohledně opakovaného kousnutí dítěte.

Ve vyhodnocení potenciálních rizik s pomocí sad fotografií považuji za zajímavé zjištění, že nebyl rozdíl mezi situací vedle hračky a situací, ve které se dítě dotýká hračky. **Jak si toto autor vysvětluje?**

Autor mohl v dotazníku položit otázku týkající se zkušeností s kynologií. Pouhé vlastnění psa není rozhodně zárukou větších znalostí.

Diskuze:

Diskuze je vedena na čtyřech stranách. Sloučení kapitol Výsledky a Diskuze do jediné kapitoly by bylo vhodnější variantou.

Případy kousnutí psů mohly být důkladněji diskutovány. Prakticky chybí porovnání s jinými studiemi, co se týče pohlaví dětí a velikosti psa a rovněž není diskutována oblast těla, na kterou pes vedl útok. Hodnotnou informací, která však ve Výsledcích i v Diskuzi zcela chybí je již zmíněný věk pokousaných dětí.

Autor na konci v subkapitole Limitace studie sice vysvětluje, kde jsou slabá místa studie a co mělo být provedeno jinak. Na druhou stranu si myslím, že toto mohlo být podchyceno v průběhu doktorského studia a vzhledem k tomu, že celá studie je založena na dotazníkovém šetření šířeném pouze během krátkého dvouměsíčního období, těchto slabých míst se šlo vyvarovat mj. třeba jasně definovanými cíli s jednoznačně vytýčenými faktory.

Závěr:

Závěr by měl shrnovat celou práci podle cílů, resp. hypotéz. Měl by mít jasně vypovídací charakter, tj. tak, aby jeho přečtení čtenáři odpovědělo na otázku, čím se práce zabývala a k čemu dospěla. Věty zahrnuté v závěru však prakticky kopírují informace sdělené ve výsledkové části bez většího nadhledu, navíc formulačně jsou často velmi komplikované (např. „*Naši respondenti setrvali považovali labradorského retrievera za výrazně méně rizikové plemeno než amerického pitbulteriéra a Parson Russell teriéra a to navzdory faktu, že toto plemeno uvádí některé studie jako často kousající.*“) či překombinované (např. „*K útokům na děti respondentů docházelo téměř vždy za dohledu dospělé osoby a v jednom případě se u napadeného dítěte rozvinula posttraumatická stresová porucha v podobě fobie ze psů*“)

Byly vysloveny tři hypotézy a tři cíle, mohl by autor v průběhu obhajoby jasně prezentovat závěrečná shrnutí podle nich?

Formální a jazykové nedostatky:

Názvy kapitol, grafů, tabulek i obrázků jsou často nicneříkající např. Tabulka 4.2 Životní prostor psů. V některých případech se dokonce opakují stejné názvy např. obrázků 1.6 a 1.7 (Submisivní pes), 1.10 a 1.11 (Nevhodná hra se psem) či dokonce kapitol – např. kapitola nazvaná vcelku nejasně Respondenti je jak ve Výsledcích, tak v Diskuzi.

V práci se vyskytují gramatické a typografické chyby a četné překlepy. Takových chyb je však dnes přeci poměrně snadné se vyvarovat s využitím různých funkcí programu Word.

Některé používané termíny nejsou s ohledem k typu práce vhodně voleny např. častý termín „jídlo“, „najedený“ (o psovi) namísto odborně adekvátního termínu, tj. krmivo, nakrmený. První použití slova „krmivo“ pak autor zvolil ve zcela nevhodném spojení, kdy „*Dítě i psi měli po celou dobu k dispozici čerstvou vodu a krmivo*“. V práci se střídá tato až laická terminologie s cizojazyčnými termíny (např. sutura rány, lacerace cév, děti interagující se psy, predominantně). Vhodnější je zejména při dané skladbě slov (ale i obecně má být vždy upřednostňováno) uvádět tato českými ekvivalenty tak, aby nevznikala takto výrazná terminologická nekonzistentnost textu.

Rovněž citově zabarvená slova (např. bohužel, smutným faktem je) do vědeckého textu nepatří.

Jak již bylo naznačeno výše na některých příkladech, řada vět je nevhodně zformulována, čímž se nejen snižuje čtivost celého textu, ale mnohdy i jeho pochopení.

Shrnutí: Celkově práci hodnotím spíše jako méně zdařilou a to jak, co se týká formální stránky, tak i stránky jazykové a odborné. Ačkoliv rozsah vlastního bádání byl poměrně malý, pokud by celá práce byla precizně připravena, nebudila by tak rozpačitý dojem.

Za příznivé lze označit skutečnost, že získaná data byla publikována v časopise s impakt faktorem. Volená populárně-naučná forma literárního přehledu by mohla být účelně využita pro osvětu rodičů či učitelů v mateřských a základních školách a podobně i fotodokumentace prezentující interakce dítě-pes.

Autorovi doporučuji pečlivou revizi celého textu následovanou např. vložním opravných listů a v případě elektronické verze (STAG) pak výměnu celé práce.

Přes výše shrnuté výhrady ke zpracování disertační práce souhlasím, aby byla práce podstoupena k obhajobě.

V Českých Budějovicích
6. 6. 2022

doc. MVDr. Lucie Hasoňová, Ph.D.
Zemědělská a technologická fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Oponentský posudek disertační práce

Prevence vzniku nebezpečných situací při kontaktu dětí se psy

Autor: MVDr. Jan Náhlík

Fakulta zemědělská a technologická

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Oponent: Ing. Milena Santariová, Ph.D.

Předložená diplomová práce se skládá ze dvou hlavních částí, a to části literární rešerše a části výzkumné. Část literární rešerše je značně obsáhlá, autor se postupně věnuje tématům, která přímo i nepřímo souvisí s řešenou problematikou. Oceňuji, že byla daná problematika komplexně zmapována. Kapitoly jsou systematicky členěny a mají logickou posloupnost a zároveň návaznost na část výzkumnou. Student pracoval s dostatečným množstvím odborné literatury, nicméně při podrobnějším pročtení práce si nelze nevšimnout, že se některé literární zdroje velmi často opakují (např. Hout, 2018, Miklósi, 2016, Overall, 2013, Serpel, 2017) a zastoupení citovaných literárních zdrojů je velmi nerovnoměrné. Dojem z literární rešerše též snižuje citování příliš dlouhých pasáží, kdy s první citací se čtenář setká mnohdy až na konci celého odstavce. Někde jsou v textu uváděny poznatky, u kterých citace chybí. Rešeršní část obsahuje řadu autorských fotografií. Nedostatkem je, že na ně není odkaz přímo v textu. Jedná se o formální chybu, navíc čtenář musí k fotografiím hledat související informace. Je třeba ovšem zmínit, že pokud si tu práci dá, text, který s obrázkem souvisí, většinou v práci najde.

Úroveň jazykového zpracování je proměnlivá. Práce je čtivá, místy ovšem spadá způsob vyjadřování spíše do kategorie populárně naučné literatury. Některé použité termíny a formulace nejsou zcela přesné a neodpovídají úrovni odborného textu. Autor také používá termíny, které ovšem v textu nevysvětluje (například desenzitizace, protipodmiňování). Názvy kapitol nejsou vždy dostatečně výstižné a čtenář tuší pouze z kontextu práce, jaký bude jejich obsah (například kapitoly 1.5.6 Faktory závislé na kousajících psech, 1.6.2 Opatření zaměřená na psa).

Celkově ale v porovnání s praktickou částí hodnotím teoretickou část jako zdařilejší.

Druhá, praktická část je věnována popisu vlastního výzkumu, který byl realizován formou dotazníkového šetření. Je na zamyšlení, zda je pro disertační práci tato forma výzkumu dostačující.

Autor stanovil tři hypotézy. Domnívám se, že hypotézu č. 1 nejde na základě nasbíraných dat potvrdit či vyvrátit. Hypotézy č. 2 a 3 považuji za vhodně formulované a testovatelné.

Cíl práce není zcela vhodně a jasně formulován, cituji: „Cílem práce bylo oslovit respondenty-rodíče dětí pomocí online dotazníku. Ze získaných dat následně prozkoumat a popsat situace,

při nichž jsou děti v České republice kousnuty psem....“ Cílem by mělo být určité zjištění, které chceme učinit, ale ne postup, kterým daného chceme dosáhnout.

Kapitola 3 Metodika popisuje přípravu dotazníku a jeho následnou podobu. Značným nedostatkem je, že tento dotazník v práci chybí. Jednotlivé otázky, které byly jeho součástí je pak možno najít v textu. Jedna z otázek je: „Zda byl u útoku psa na dítě přítomný dospělý“. Dále ale postrádám upřesňující otázku, kdo ten dospělý člověk byl, zda majitel psa, zda rodič, zda jiný příbuzný atd. Tato informace mi připadá velmi důležitá, v práci jsem ji ale nenašla. Pokud je možné, prosím autora o objasnění, jak a jestli bylo toto zjišťováno.

Další část metodiky považuji za zdařilejší. Respondenti zde mají vybrat nebezpečnou situaci na základě fotografie dítěte a psa. Zde bych doporučila větší unifikaci fotografií (například stejné těsný kontakt dítěte a psa, stejné oblečení dítěte) Na fotografiích by měl být pes zachycen celý.

V kapitole výsledky autor nejprve shrnuje poznatky vyplývající z dotazníkového šetření. Zde považuji první tři koláčové grafy za zbytečné, neboť uvádí počet zobrazení dotazníku, zdroje, ze kterých respondenti přistupovali k dotazníku, a čas, na vyplnění dotazníku, což není klíčovou informací pro danou práci. Naopak zde postrádám grafy, které by zobrazovaly statistiky týkající se vlivu vlastnictví psa a útoků psů na děti. Škoda je že zastoupení mužů a žen jako respondentů není rovnoměrné, neboť i tam je možné očekávat rozdíly v míře protektivity.

Kapitola diskuse by mohla být obsáhlejší a podrobnější, nicméně i tak autor prokázal schopnost vyvodit ze svých výsledků závěry a ty následně diskutovat s vědeckou literaturou.

Závěrem bych ráda zkonstatovala, že práce řeší aktuální téma, které velmi často rezonuje společností. Je patrné, že se autor dané problematice věnuje a zajímá se o praktický přesah a aplikaci výsledků. To je zřejmé i z jeho publikační činnosti, kdy některé ze svých prací i sám cituje.

I přes výtky, které k práci mám, navrhuji, aby byla postoupena k obhajobě, a mám na MVDr. Jana Náhlíka následující dotazy:

1. Proč pro Vás byla důležitá informace o hmotnosti psa? Existuje nějaká literatura, která by prokázala korelaci mezi hmotností a agresivním chováním?
2. V kapitole 4 Výsledky, podkapitole 4.1.2 Vliv vlastnictví psa na posouzení míry rizika při interakcích dítěte a psa uvádíte: respondenti, kteří byli zároveň majitelé psů, byli úspěšnější při posouzení potenciálně nebezpečné interakce oproti respondentům, kteří psa nevlastnili. Jak, respektive na základě čeho jste toto určili?
3. Čím si vysvětlujete, že plemeno pitbulteriér a jeho kříženci bývají tak často umístováni do útulků, jak uvádíte, a to i přes to, že se nechovají hůře v porovnání s jinými plemeny?
4. Jak může člověk svým chováním ovlivnit teritoriální chování psa?
5. Uvádíte, že psi krmení dietou se sníženým obsahem bílkovin vykazují výrazně nižší stupeň teritoriální agrese oproti psům krmeným vysoko proteinovou dietou. Zásadní roli při tom hraje esenciální aminokyselina tryptofan, jejíž hladina v potravě ovlivňuje úroveň dominantní a teritoriální agrese a hyperaktivitu. Jak je tedy možné, že nízko

proteinová dieta má tyto účinky, když aminokyseliny jsou základní stavební složkou bílkovin? Jakou roli zde hraje aminokyselina tryptofan?

V Praze dne 15.6. 2022

Ing. Milena Santariová, Ph.D.

